

PROPOVJEDNE POUKE 18. STOLJEĆA I SVAKODNEVNI ŽIVOT. ŽENA, BRAK, POBAČAJ

SAŽETAK

U okruženju baroknog naturalizma pučkih propovijedi 18. stoljeća, neizmjernog i neizmjerljivog smrada pakla i paklenih muka, raspadanja leševa ali i živih tijela, opisa tjelesnosti unakažene grijehom i kaznom, javljaju se i drastična izviješća o svakodnevnom bračnom životu i zlostavljanju žena. Hrvatski se propovjednici služe istim teološkim izvorima i kompendijima egzempla kao npr. talijanski i njemački. Svakodnevica je polazište kojim se privlači pažnja slušateljstva u svrhu pouke o ispravnom kršćanskom načinu života.

Usporedo s kršćanskim naučavanjem, nastojanjem oko širenja evangelizacije, vjernici žive svoj svakodnevni život u raskoraku između poželjnoga kršćanskog uzora i uobičajenog i običajnog načina života, drugim riječima u neoplatonističkom rascijepu populariziranog kršćanskog naučavanja o uzvišenoj duši i prizemnom tijelu. Žena kao objekt pouke, šale i zlostavljanja, svedena je na društvenu ulogu "tijela". O ženomrzačkoj književnosti pisao je Jean Delumeau u radovima o zapadno-evropskoj duhovnosti od 14. do 18. stoljeća.

Na primjerima propovijedi vrsnih propovjednika Štefana Zagrebca (1688-1742), Jerolima Filipovića (1690-1765), Josipa Banovca (oko 1693-1771) i njihova načina afektivna poučavanja, izravno i pomoću egzempla u kojima se sažimaju motivi pisane i usmene književne tradicije, kao i na srednjevjekovnom, pučkom poučno-zabavnom obliku pitanja i odgovora, otvara se uvid u probleme odnosa među spolovima koji traju do naših dana.